

[Peder Christensen.]

medlem hr. Bertel Dahlgaard, der stillede spørgsmålet således op: Hvilken nationaløkonomisk fordel er der ved en centralisering? Det ærede medlem undlod at præcisere den nationaløkonomiske fordel ved det; mig bekendt er der ingen. Det ærede medlem sagde, at det, det drejede sig om, var, hvilken fordel den enkelte mejerikreds, der får et sådant lån, havde af det. Ja, det vil antagelig dreje sig om et tilskud, der svarer til 0,1—0,2 øre pr. kg mælk det første år, faldende i de 20 år, lånet løber, således at det, når 10 år er gået, er nede på 0,05—0,1 øre.

Hvad angår de høje driftsudgifter ved de små mejerier, kunne jeg have lyst til at spørge det ærede medlem, om han har læst „Politiken“ i dag. Der er et indlæg af en praktisk mejerimand, der er af en helt anden opfattelse.

Det ærede medlem var af den opfattelse, at jeg talte på mejeribrugets vegne. Jeg ved ikke, hvad der giver det ærede medlem grundlag for denne antagelse. Jeg synes, at det tydeligt nok fremgik af mine udtalelser, at det var på partiets vegne, jeg talte.

Så spurgte det ærede medlem, hvorfor jeg gik ud fra centralmejerier med 10 mill. kg mælk. Jeg nævnte et eksempel. Jeg nævnte, at der var en mejeriformand, der for en tid siden havde henvendt sig til mig, og på det tidspunkt havde jeg ikke andet materiale end råstofkommissionens betænkning, idet lovforslaget først blev forelagt for et par dage siden.

Det ærede medlem talte om formålet med lovforslaget og i denne forbindelse om tilskud til grundforbedring, tilskud til staldhygiejne o. s. v. Der er ingen, der bedre kan forklare det ærede medlem forskellen på disse lån til mejerierne og lånene til de enkelte landbrugere, der skal grundforbedre eller bygge nye ajlebeholdere, end det ærede medlem hr. Aage Fogh. Det synes jeg han gjorde på en udmærket måde før. Det er altså en sag, som man passende kan ordne indenfor det radikale parti.

Tesdorpf: Jeg tror, den højtærede landbrugsminister misforstod mig. Det er rigtigt, at jeg sagde, at man ikke skulle lægge sig for fast på en bestemt mejeristørrelse, men jeg er ganske klar over, at der ifølge det foreliggende forslag skal tages hensyn til den egn, hvori mejeriet ligger. Det, jeg pegede på, var råstofkommissionens betænkning, hvor det, som der står i bemærkningerne til lovforslaget, siges, at efter sagkundskabens skøn vil den mest hensigts-

mæssige størrelse ligge på op imod 10 mill. kg indvejet mælk, og i denne forbindelse advarede jeg imod at lægge sig for fast på et sådant tal.

Jeg synes, det nu må gøres klart, hvad man er enig om, og hvad man er uenig om i denne sag, det kan måske være svært at finde ud af. For mig står det således, at vi alle er enige om, at der skal en modernisering og rationalisering af mejerierne til, men vi er uenige om måden, hvorpå pengene skal fremskaffes, uenige om, hvorvidt man ved den måde, hvorpå pengene i henhold til dette lovforslag fremskaffes, fremmer en hensigtsmæssig rationalisering.

Det, som var det interessante, det centrale i diskussionen, var det spørgsmål, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard kom ind på — jeg må måske nøjes med at svare ham, der ved svarer jeg også indirekte den højtærede landbrugsminister, som rørte ved det samme —, det spørgsmål, om vi med dette lovforslag betræder en ny vej, eller om vi i virkeligheden fortsætter en udvikling, vi alle har været med til at godkende, eller om vi overskrider rammerne for denne udvikling. Det er i virkeligheden det, det drejer sig om. Jeg vil gerne sige, at for mig står det således, at man her vil begynde en ny udvikling, for hvis man først siger ja til dette, vil alverdens andre erhvervsgrene i dette land komme og bede om samme begunstiggelse som denne specielle erhvervsgren. Hvis en sådan masseanmodning skulle imødekommes, måtte det blive staten, der skulle finansiere det, og når man nu ved, at den nuværende højtærede finansminister ved lejlighed har givet udtryk for, at staten efter hans mening er den billigste finansieringskilde, kan man godt tænke sig, at det ville passe finansministeren udmærket at få lejlighed til at finansiere forskellige erhvervsgrene. Men jeg synes, at vi, som skal gå med til det, må gøre os klart i forvejen, hvem det er, der skal betale finansieringen, og ikke mindst betale det, det koster, at finansieringen bliver så billig, som den bliver. Der er nemlig kun een måde at betale den på, og det er over skatterne.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard henviste til, at vi havde været med til allesammen, ikke mindst landbrugerne selv, at give tilskud til tusinder af landmænd på samme måde, men netop den måde, det ærede medlem sagde det på, at der var givet tilskud til landmænd, viser, at det i det store og hele ikke har været til organisationer og foreninger som i dette tilfælde, men til enkeltpersoner, og det er ikke for mig ligegyldigt, for det er da klart, at en organisation eller forening nu engang for staten er et